

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר :
 כַּדְּבַר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם : {ס}
 כַּד יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ : {ס}
 כֹּה יֵאָר יְהוָה! אֲפָנִיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְדֶּךָ : {ס}
 כֹּו יֵשֶׂא יְהוָה! אֲפָנִיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם : {ס}
 כֹּז וַשְׁמוֹ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם : {ס}

Va-y'daber Adonai el Moshe lemor: Daber el Aharon v'el banav lemor:

And God spoke to Moses saying: "Speak to Aaron and to his sons saying:

Koh t'varachu et bnei Yisrael; amor lahem:

"Thus shall you bless the Children of Israel—Say to them:

Y'vareh-checha Adonai v'yishm'recha.

"May God bless you and protect you.

Ya-er Adonai panav eleicha viy'chuneka.

May God cause His face to shine upon you and be gracious to you.

Yisa Adonai panav eleicha v'yasem l'cha shalom.

May God lift up His face to you and may He give you peace."

V'samu et shmi al bnei Yisrael, va-ani avarachem.

And you shall place My name upon the Children of Israel, and I shall bless them." (Numbers 6:22-27)

RaSHi (Rabbi Shlomo Yitzchaki, Troyes France 1040-1105CE)

אמור. מלא לא תברכם בהפזון ובהלות, אלא בכונה ובלב שלם (תנחומא):

Amor lahem/ Say to them

RaSHI: Spelled out fully.

Indicating do not bless them hurriedly, and in a rush. Rather, with *kavanah* and a full heart.

Y'vareh-checha. May YHWH bless you

RaSHI: That your possessions be blessed.

שיתברכו נכסיה:

v'yishm'recha. and protect you

וישמרך. שלא יבאו עליך שודדים לטל ממונדך ;
 שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מפל אדם, וכיון שבאים לסטים עליו ונוטלין אותה ממנו,
 מה הנאה יש לו במתנה זו? אבל הקב"ה, הוא הנותן, הוא השומר; והרבה מדרשים דרשו בו בספרי:

RaSHI: That robbers not come upon you to take your wealth.

For one who gives a gift to his servant, is not able to protect him from every person.

And when bandits come upon him and take it from him,

what benefit does he have from the gift?

But the Holy One Blessed be He is both the giver and the protector.

And many *midrashim* can be found about this in *Sifrei*.

Ya-er Adonai panav eleicha. May YHWH cause His face to shine upon you

יאר השם פניו אליך. יראה לך פנים שוקקות, פנים צהבות:

RaSHI: May He show to you a smiling face, a bright face.

viy'chuneka. and be gracious (yi'chuneka) to you

ויחנד. יתן לך חן (תנחומא):

RaSHI: May He give you *chen*. (*grace*) (*Sifrei 41*)

Yisa Adonai panav eleicha. May YHWH lift up His face to you

ישא ה' פניו אליך. יכבש כעסו:

RaSHI: May He conquer His anger.

□□□□□□□□□□□□

Rabbi Avraham Ibn Ezra (Spain, France 1089-1164CE)

Y'vareh-checha. *May YHWH bless you*

יברכך. תוספות חיים ועושר :

Ibn Ezra: Additional life and wealth.

v'yishm'recha. *and keep you*

וטעם וישמרך. שישמור התוספת שלא יגזול אחר מה שהוסיף :

Ibn Ezra: That He should guard the additional so that another not steal what He added.

Ya-er Adonai panav eleicha. *May YHWH cause His face to shine upon you*

יאר ה' פניו אליך. כטעם באור פני מלך חיים

והטעם וכל אשר תבקש ממנו ובשעת שתדרשו יאר פניו והטעם יקבל אותך וירצה למלאי שאלתך מיד :

Ibn Ezra:

Like the meaning of “*in the light of the face of the King, there is life.*” (Proverbs 16:15)

And the meaning is: about everything that you might ask from Him,

and at the time when you ask it, let His face shine.

And this means, that he shall receive you and be pleased to fulfill your request

immediately. And if you asked it in a time of trouble, that he shall have grace upon you.

Yisa Adonai panav eleicha. *May YHWH lift up His face to you*

ישא ה' פניו אליך. הפך אעלים עיני מכם והטעם כאשר פירשתי כי בכל מקום שתפנה יהיה פניו נשואות אליך :

Ibn Ezra: This is the opposite of “*I will hide My eyes from you.*” (Isaiah 1:15)

And the meaning, as I have explained, is that wherever you turn,

His face will be lifted up to you.”

v'yasem l'cha shalom. *and may He give you peace*

וישם לך שלום. כטעם לא יגע בדך רע לא מאבן ולא מחיה רעה ולא מאויב :

Ibn Ezra: As in the verse “*no harm will come to you*”(Job 5:19),

not from a rock, not from a wild animal, and not from an enemy.

בְּשֵׁשׁ צָרוֹת יִצִּילְךָ וּבְשִׁבְעָה? | לֹא יִגַּע בְּךָ רָע :
בְּרָעַב פֶּדְךָ מִמָּוֶת וּבְמִלְחָמָה מִיַּד חָרֵב :
בְּשׂוֹט לְשׁוֹן תִּחַבָּא וְלֹא תִירָא מִשֹּׂד כִּי יָבֹא :
לְשֹׁד וּלְכַפֵּן תִּשְׁחַק וּמִחַיִת הָאָרֶץ אֲלִיתִירָא :
כִּי עִם-אֲבֹנֵי הַשָּׂדֶה בְּרִיתְךָ וְחַיִת הַשָּׂדֶה הַשְּׁלֵמָה-לְךָ :
וְיָדַעַת כִּי-שְׁלוֹם אֲהַלְלֶךָ

Job 5:19-24

He will deliver you from six troubles; in seven no harm will reach you:

In famine He will redeem you from death; in war, from the sword.

You will be sheltered from the scourging tongue; you will have no fear when violence comes.

You will laugh at violence and starvation, and have no fear of wild beasts.

For you will have a covenant/*brit* with the rocks in the field, and the beasts of the field will be your allies.

You will know that peace/*shalom* is in your tent;

Rabbi Moses ben Nachman (Gerona Spain, 1194-1270CE)

Y'vareh-checha Adonai v'yishmerecha. *May YHWH bless you and protect you*

וטעם יברכך ה' וישמרך על דרך האמת, כי הברכה - מלמעלה, והשמירה - שתשמור אותה, כטעם "זכור ושמור".

According to the "Path of Truth" (i.e. kabbalistic interpretation):

blessing comes "from above,"

and the "protection" is that you shall guard it,

as in "*Zachor v'shamor*" / Thou shalt remember and thou shalt guard [the Shabbat]"

Ya-er Adonai panav eleicha. *May YHWH shine His face upon you*

ועוד: יאר השם הגדול את פניו המביטים בך. וכך אמרו בספרי (ספרי על במדבר ו כה): "רבי נתן אומר: זה מאור שכינה".

And furthermore, may the Great Name shine His face, which sees you.

And thus they said in *Sifrei*: Rabbi Natan says

"This is the light of the *Shechina*/Divine Presence."

Viy'chuneka *and be gracious to you.*

ויחנך שתשא חן בעיניו, כענין שאמרו (בראשית רבה ט ד): "עולמי עולמי הלואי תהא מעלת חן לפני בכל שעה".

That you should carry **chen**/grace in His eyes.

As the sages imagine God saying (Genesis Rabbah 9:4)

"My world, My world, if only the quality of grace were before Me in every moment!"

Kli Yakar (Rabbi Shlomom Efraim Lunschitz, Lemberg, Prague, 1550-1619CE)

יברכך ה' וישמרך. בביאור נוסח הברכות רבו הדעות איש לפי שכלו יפרשם ובילקוט (ו תשי) תמצא הרבה דעות יבוקש ממקומו ואין להאריך בזכרונם. אך אומר אני דרך כלל מאחר שכל הברכות מתחילים ביו"ד אשר הנעלם ממנה עולה למספר י' כמו הנגלה כי הנעלם מן יו"ד הוא ו' ד', ש"מ שכל הברכות כפולות כי חלק מהם אל הגוף וחלק מהם אל הנשמה הנעלמת כי שניהם באו במספרם עשרה כארז"ל (נדה לא). ג' שותפים באדם אביו מזריע לובן שבו. שממנו גידין, ועצמות, ומוח שבראשו, וצפרנים, ולובן שבעינים, הרי ה'. אמו מזרעת אודם שבו. שממנו עור, ובשר, ודם, ושערות, ושחור שבעינים, הרי ה'. והקב"ה נותן בו י' דברים רוחניים והם. רוח, ונשמה, וקלסתר פנים, וראית העין, ושמיעת האוזן, ודבור פה, והלוח רגלים, ודעת, ובינה, והשכל, וכל כ' חלקים אלו מתברכין ע"י שישא הכהן י' אצבעותיו כדי שמן כל אצבע תחול הברכה על חלק גשמי הנגלה ועל חלק רוחני הנסתר

In the explication of the text of the prayers, there are many opinions.

Each man according to his intelligence explicates this.

In the *Yalkut* you will find many opinions brought from their original source, and there is no need to dwell upon them here.

But I will say that in general, since each of the lines begins with *yud*, of which the hidden value equals ten, which is the same as its revealed value, (the hidden aspect of *yud* is $vav=6$ and $dalet=4$), we may learn from this that the blessings are all “double” for one part of them are upon the body, which is revealed and another is upon the soul, which is hidden.

Because each of them has the numerical value of ten.

And this relates to what is written in the Talmud (Niddah 31a),

that there are three partners in the creation of a person.

The father plants the “white” which is in him,

from which come tendons, bones, brain, fingernails, and the white of the eyes.

Behold this is five.

The mother plants the red which is in him,

from which come skin, muscle, blood, hair and the black of the eye.

Behold five.

And the Holy One contributes the ten spiritual components:

spirit, soul/breath, facial expression, sight, hearing, speech, gait, knowledge, understanding and intelligence.

And all of these twenty are blessed when the *kohen* lifts up his ten fingers,

so that from his fingers will flow blessing upon the physical part which is revealed and upon the spiritual part which is hidden.

ועל צד הרמז י"ל ג' ברכות אלו, על דרך שפרשתי למעלה פרי יתרו (יט ד) המדרש (שהש"ר ג כא) האומר שמתחילה קרא הקב"ה לישראל בת, ואח"כ אחות, ואח"כ אם, כי כל זה מורה על הממשלה כי מתחילה קראה בת שמסתמא האב מושל על הבת והוא למעלה והבת למטה ע"כ אמר יברכה ה' וישמרך. שתמשוך שפע הברכות מלמעלה כי הוא שומריך וכל שומר למעלה מן הנשמר כמ"ש (משלי ו כב) בשכבך תשמור עליך. וכן רבים, ואח"כ קראה אחות בדומה לו על מדריגה זו נאמר יאר ה' פניו אליך. בעמדך לנגדו פנים בפנים כדרך קבלת הלבנה אורה מן החמה בעמדה לנגדה, ואח"כ קראה אם המושלת על הבת כך צדיק מושל ביראת ה' כמו שעיני הבת נשואות אל האם כך ישא ה' פניו אליך כביכול, ואין להאריך בדברים אלו אבל נכוחים הם למוצאי דעת.

And from the perspective of *remez* (the "hinted" meaning of the text) these three blessings may be explicated in the same way that I explicated regarding Parshat Yitro (Exodus 19:4) the midrash (Shir HaShirim Rabbah 3:21) that says that at first the Holy One Blessed be he called Israel "Daughter" and afterwards "Sister" and afterwards "Mother." All of these refer to a power relation.

At first He called her "Daughter" because obviously a father governs his daughter, and he is above and she is below, thus it says "*May the Eternal bless you and keep you.*" Meaning that you should draw down abundance of blessing from above, because He is your Guardian, and every guardian is above that which is guarded, as in "in your lying down the Torah shall guard you..." (Proverbs 6:22) and many other places.

Later, He called her "Sister," meaning comparable to Him. And on that rung the blessing is "*May the Eternal cause His face to shine upon you.*" In your standing opposite Him, face to face, as the moon receives the light of the sun when it stands opposite it.

And afterwards, He called her "Mother," who controls the daughter. This is the Righteous Person who controls through reverence for God, like the eyes of the daughter which are raised toward her mother. Thus "*May the Eternal lift up his face toward you,*" as it were [*kiv'yachol*].

And one should not expand about these matters, but they are meaningful for those who find knowledge.